

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З **ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДЕТЕКТИВСКАТА ДЕЈНОСТ**

Се прогласува Законот за детективската дејност, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 14 декември 1999 година.

Број 07-4577/1
14 декември 1999 година
Скопје

За претседател
на Република Македонија,
Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Саво Климовски**, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Саво Климовски**, с.р.

З А К О Н **ЗА ДЕТЕКТИВСКАТА ДЕЈНОСТ**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат условите и начинот на вршење на детективската дејност.

Член 2

Под детективска дејност во смисла на овој закон се подразбира собирање на податоци и информации, нивна обработка, како и посредување со нив на начин утврден со овој закон.

Член 3

Детективската дејност се врши под условите утврдени со овој закон, а во согласност со Законот за трговските друштва.

II. УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕТЕКТИВСКАТА ДЕЈНОСТ

Член 4

Детективската дејност може да ја врши само детектив со лиценца за вршење на детективска дејност (во натамошниот текст: лиценцата).

Лиценцата ја издава Министерството за внатрешни работи на лице кое покрај општите услови за засновање на работен однос определени со закон ги исполнува и следниве услови:

- 1) да е државјанин на Република Македонија;
- 2) да има живеалиште во Република Македонија;

3) со правосилна пресуда да не му е изречена мерка на безбедност забрана на вршење на професија, дејност или должност додека трае таквата мерка;

4) да има завршено високо образование;

5) да ужива углед за вршење на детективска дејност, односно со својот досегашен начин на живот, однесување и работа да гарантира дека совесно и чесно ќе ја врши детективската дејност;

6) во последните две години пред да добие лиценца за работа да не извршувал работи и задачи во областа на безбедноста и одбраната во органите на државната управа како: овластено службено лице или на посебни работни места согласно со прописите од областа на внатрешните работи, работни места на определени должности согласно со прописите од областа на разузнавањето или работните места од член 123 од Законот за одбрана и

7) да има положено стручен испит за вршење на детективска дејност (во натамошниот текст: стручен испит).

Одредбата на став 2 точка 7) на овој член не се однесува на лица кои најмалку една година вршеле работи и задачи од став 2 точка 6) на овој член.

Член 5

Стручниот испит се полага пред испитна комисија составена од три члена што ја образува министерот за внатрешни работи.

Трошоците за полагање на стручниот испит ги сноси кандидатот.

Програмата и начинот на полагање на стручниот испит, составот на испитната комисија и образецот на лиценцата ги пропишува министерот за внатрешни работи.

Член 6

Против решението со кое се одбива барањето за издавање на лиценца, детективот има право на жалба во рок од 15 дена до надлежната комисија на Владата на Република Македонија.

Член 7

Со денот на уписот во трговскиот регистар, детективот поднесува барање до Министерството за внатрешни работи за издавање на легитимација за вршење на детективска дејност (во натамошниот текст: легитимација).

Министерот за внатрешни работи најдоцна во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето ќе му издаде легитимација на детективот.

Министерот за внатрешни работи ќе го пропише образецот на барањето за издавање на легитимација и образецот и начинот на издавањето на легитимацијата.

Член 8

Детективот е должен пред започнување со работа да се осигура од одговорност за штета спрема странката или трето лице, која може да ја причини при вршење на детективските работи.

Најнискиот износ на осигурување се определува во висина на петгодишна просечна плата во Републиката пресметана според податоците од Заводот за статистика.

Детективот е должен уредно да го продолжува осигурувањето од одговорност.

Задолжителното осигурување од одговорност не го ослободува детективот од неговата директна одговорност кон оштетените лица.

Член 9

На детективот ќе му се одземе лиценцата ако:

- повеќе не ги исполнува условите определени со овој закон и

- не ги отстранил недостатоците во рокот утврден со решението од член 25 на овој закон.

Член 10

Против решението за одземање на лиценцата детективот има право на жалба во рок од 15 дена до надлежната комисија на Владата на Република Македонија.

По донесување на конечно решение за одземање на лиценцата, Министерството за внатрешни работи ја поништува лиценцата и легитимацијата на детективот.

Детективот на кој му е одземена лиценцата не може да побара издавање на лиценца пред истекот на една година од конечноста на решението со кое му е одземена лиценцата.

III. ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ДЕТЕКТИВОТ

Член 11

Детективските услуги се вршат само врз основа на договор склучен во писмена форма меѓу детективот и нарачувачот на детективските услуги (во натамошниот текст: странката) и посебно писмено овластување од странката заверено кај нотар.

Член 12

Детективот може да собира податоци и информации:

- за обезбедување на доказни материјали во врска со кривични дела или сторители на кривични дела;
- за лица кои се исчезнати или сокриени, за пишувачи на анонимни писма или за причинители на материјална штета;
- за откривање на идентитет на лице и негово живеалиште, односно престојувалиште;
- за украдени или изгубени предмети;
- за докази кои се во врска со заштита или утврдување на вистинитоста во постапка пред суд, друг државен орган, институција што врши јавни овластувања или правно лице кое одлучува за одделни права на странката;
- за односот на работниците спрема заштитата на деловната тајна и
- за успешноста и деловноста на правни лица.

Член 13

Детективот е должен да пријави кривично дело за кое се гони по службена должност, доколку во текот на работата дојде до сознание за такво дело.

Член 14

Детективот не смее да собира податоци за личниот и семејниот живот, здравствената состојба или верските уверувања на лица, освен ако е тоа основа за развод на брак или се однесува на член на семејството на странката.

Детективот не смее да собира податоци за политичко уверување и дејствување на лица.

Детективот не смее да склучува договори за работи од надлежност на државните органи.

Детективот не смее да склучува договори со домашни или странски државни органи или политички партии.

Член 15

Податоците и информациите од член 12 на овој закон, детективот може да ги прибавува од лицето на кое тие податоци се однесуваат, од друго лице ако истото се согласи да даде податоци и информации и од овластени лица на државни органи, институции и правни лица.

Овластените лица на државни органи, институции и правни лица се должни на детективот да му ги дадат бараните податоци од евиденциите кои се достапни за јавноста, а во врска со податоците и информациите од член 12 на овој закон. Детективот има право и на увид во судски, управни и други списи ако тоа, право и припаѓа на странката со која склучил договор.

При вршење на увид во списите од став 2 на овој член, детективот е должен да го покаже и писменото овластување од странката.

Член 16

При вршење на детективската дејност детективот е должен да носи легитимација.

Детективот е должен да ја покаже легитимацијата кога се повикува на овластувањата од овој закон или кога тоа го бара субјектот кој врши надзор над неговата работа.

Член 17

При вршење на детективската дејност, детективот не смее да употребува оружје или други средства на присилност, ниту да користи методи и средства кои со закон се забранети или за чија примена се овластени само надлежните државни органи.

Член 18

Детективот не смее да извршува работи сврзани со наплата на долг меѓу доверители и должници.

Член 19

Податоците, информациите и сознанијата до кои детективот дошол при вршењето на детективската дејност, може да ги користи само согласно со склучениот договор.

Детективот е должен да го штити интересот на лицето на кое се однесуваат податоците и информациите.

Детективот не смее да преземе дејствија спротивни на интересите на странката во наредните пет години од денот на склучувањето на договорот за вршење на детективски услуги.

Член 20

За извршената работа детективот изготвува писмен извештај.

Писмениот извештај од став 1 на овој член детективот е должен да го предаде на странката со сите собрани податоци кои се однесуваат на договорената работа, а останатите податоци кои не се од значење должен е да ги уништи во рок од осум дена од денот на исполнувањето на договорот.

Член 21

Со добиените податоци и информации при вршењето на дејноста, детективот располага во согласност со прописите за заштита на личните податоци.

IV. ЕВИДЕНЦИЈА

Член 22

Министерството за внатрешни работи води евиденција на детективите на кои им е издадена лиценца.

Евиденцијата од став 1 на овој член ги содржи следниве податоци:

- лично име на детективот;
- фотографија;

- датум и место на раѓање;
- единствен матичен број;
- живеалиште и адреса на станот;
- стручна подготовка;
- претходно вработување;
- датум на полагање на стручниот испит и,
- број на издадената, односно поништена лиценца и легитимација.

Член 23

Прибирањето, чувањето и користењето на податоците во евиденцијата се врши согласно со прописите за заштита на личните податоци.

Член 24

Детективот е должен да води евидентен регистар на склучените договори за детективски услуги.

По барање на Министерството за внатрешни работи, детективот е должен во рок од пет дена да го достави на увид регистарот од став 1 на овој член.

Министерот за внатрешни работи ќе ја пропише содржината и начинот на водење на евидентниот регистар.

V. НАДЗОР

Член 25

Надзор над спроведувањето на овој закон врши Министерството за внатрешни работи.

Детективот е должен да го овозможи вршењето на надзорот, да ја стави на располагање соодветната документација и да ги даде потребните податоци и известувања, освен за содржината на склучените договори и прилозите кон нив.

Ако при вршењето на надзорот се утврди дека детективот не се придржува кон одредбите на овој закон, Министерството за внатрешни работи му издава решение за отстранување на недостатоците во определен рок кој не може да биде подолг од три месеци.

VI. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 26

Со парична казна од 10.000 до 30.000 денари ќе се казни за прекршок детектив ако:

- 1) врши детективска дејност без лиценца (член 4 став 1);
- 2) врши детективска дејност без писмен договор и без посебно писмено овластување од странката (член 11);
- 3) собира податоци и информации спротивно на член 12 на овој закон;
- 4) не пријави кривично дело за кое се гони по службена должност (член 13);
- 5) склучи договор за работи од надлежност на државните органи (член 14 став 3);
- 6) склучи договор со домашни или странски државни органи или политички партии (член 14 став 4);
- 7) при вршење на детективската дејност употреби оружје, други средства на присилност, или користи методи и средства кои со закон не се дозволени или за чија примена се овластени само надлежни државни органи (член 17) и
- 8) изврши работи сврзани со наплата на долг меѓу доверители и должници (член 18).

За прекршоците од став 1 на овој член на детективот му се изрекува мерка на безбедност забрана на вршење на детективска дејност во траење од три месеци до една година.

Член 27

Со парична казна од 1.000 до 10.000 денари ќе се казни за прекршок детектив ако:

- 1) не се осигури од одговорност или уредно не го продолжи осигурувањето (член 8);
- 2) прибави податоци и информации спротивно на член 15 став 1 на овој закон;
- 3) при вршење на увид во списите од член 15 став 2 на овој закон не го покаже и писменото овластување од странката (член 15 став 3);
- 4) при вршење на детективските работи не носи легитимација (член 16 став 1);
- 5) не ја покаже легитимацијата кога се повикува на овластувањата од овој закон или кога тоа го бара субјектот кој врши надзор над неговата работа (член 16 став 2);
- 6) постапи спротивно на член 19 од овој закон;
- 7) не го предаде писмениот извештај и собраните податоци на странката или не ги поништи податоците кои не се од значење во определениот рок (член 20);
- 8) постапи спротивно на член 21 на овој закон;
- 9) не води евидентен регистар на склучените договори за детективските услуги (член 24 став 1);
- 10) евидентниот регистар не го достави на увид на Министерството за внатрешни работи (член 24 став 2) и
- 11) постапи спротивно на член 25 на овој закон.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 28

Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 29

Постојните детективи се должни својата работа да ја усогласат со одредбите на овој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 30

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.